

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



# **НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП**

*Засновано у 2001 р.*

**Випуск 2(14)**

Київ 2006

УДК 330-339; 321.7; 159.9  
ББК 65.9(4УКР)я43  
М43

### Редакційна колегія

*Головатий М. Ф.*, д-р політ. наук, проф. — головний редактор  
*Гайченко В. А.*, д-р біол. наук, проф. — заступник головного редактора  
*Саєвич І. Г.*, канд. філол. наук — відповідальний редактор  
*Марусева О. А.* — відповідальний секретар  
*Чирков В. М.* — відповідальний редактор за випуск

#### Економічні науки і менеджмент

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Титова Н. А., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Ніколенко Ю. В., д-р екон. наук, проф., Криклій А. С., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф.

#### Політичні науки

Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Горбатенко В. П., д-р політ. наук, проф., Кирилук Ф. М., д-р філос. наук, проф., Храмов В. О., д-р політ. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф., Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф.

#### Психологічні науки

Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Коломінський Н. Л., д-р психол. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф., Сагач Г. М., д-р пед. наук, проф.

#### Юридичні науки

Бабкін В. Д., д-р юрид. наук, проф., Коваленко В. В., д-р юрид. наук, проф., Марчук В. М., д-р юрид. наук, проф., Скрипнюк О. В., д-р юрид. наук, проф., Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф.

*Рекомендовано Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 3 від 29 березня 2006 р.)*

#### Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М43 Наукові праці МАУП / Редкол.: М. Ф. Головатий (голов. ред.) та ін. — К. : МАУП, 2001. — Вип. 1. — ISBN 966-608-120-2

Вип. 2(14). — 2006. — 196 с. — Бібліогр. в кінці ст. — ISBN 966-608-655-7

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку економіки і менеджменту, політології, психології і права.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

*Збірник “Наукові праці МАУП” зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, у якому висвітлюються результати наукових досліджень в галузях економіки, менеджменту, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.*

**ББК 65.9(4УКР)я43+88я43**

ISBN 966-608-120-2  
ISBN 966-608-655-7

© Міжрегіональна Академія  
управління персоналом (МАУП), 2006

## ЗМІСТ

<b>ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ І МЕНЕДЖМЕНТ</b> .....	5	<b>Борщ В.В., Осоченко І. В.</b> Методи прийняття рішень у менеджменті .....	61
<b>Сєвка В. Г., Мальцева М. Ю.</b> Будівельний потенціал як складова розвитку економіки країни .....	5	<b>Солопенко Р. І., Солопенко Р. Р.</b> Економічне обґрунтування управлінських рішень, пов'язаних із системою кадрового менеджменту транспортного підприємства.....	64
<b>Савельєва Т. М.</b> Проблеми розвитку великих корпоративних структур в економіці України .....	9	<b>Шульжик Ю. О.</b> Проблема прогнозування динаміки одно- та різномісних об'єктів з нелінійними зв'язками .....	69
<b>Мамонова Н. В., Москвіна А. О.</b> Про пріоритети створення умов сталого конкуреноспроможності країни .....	14	<b>Морозова Н. І.</b> Проектна діяльність в організації та структурні зміни в управлінні нею .....	75
<b>Крочук В. М.</b> Методичні аспекти аудиту доходів і витрат транспортного підприємства .....	18	<b>Стрельчук А. С., Пенцов О. С.</b> Автоматизовані системи управління в роботі організації державної і недержавної форм власності .....	81
<b>Нгуєн Тхі Тхань Тінь</b> Основні напрями, механізми і завдання інтеграції В'єтнаму в економічну та фінансову регіональну й світову системи .....	22	<b>Смерічевська С. В.</b> Інновації в освіті та основні підходи до їх вивчення .....	85
<b>Бовтрук Ю. А.</b> Валютна інтеграція як сучасна риса розвитку світового господарства .....	28	<b>ПОЛІТИЧНІ НАУКИ</b> .....	89
<b>Гнезділова Н. М.</b> Інтеграційні процеси системи освіти в Україні .....	34	<b>Маркова С. В., Баран О. В.</b> Українська геополітика: сучасні проблеми і тенденції .....	89
<b>Бойченко Е. Б.</b> Гендерний аналіз кон'юнктури ринку праці Донецької області .....	38	<b>Панкевич О. З.</b> Реалізація принципу розподілу влади у США (зовнішньополітичний аспект) .....	96
<b>Макаровська Т. П.</b> Інформаційна безпека України як передумова її вступу до СОТ .....	45	<b>Горбатенко І. А.</b> Політологія як чинник консолідації українського суспільства .....	101
<b>Рябченко І. М., Баранов Ю. В., Гагарін В. В., Хіврич І. Ю., Лаврушко Л. Г.</b> Розробка моделі для вирішення задачі прогнозування .....	48	<b>Кран А. П.</b> Сутність політичної стабільності: індикатори і функції .....	107
<b>Дідик Я. М.</b> Використання математичних моделей для планування рекреаційного природокористування ...	51	<b>Шевченко О. М.</b> Військовий потенціал та ядерна програма Пакистану .....	114
<b>Бараболя В. І., Крутовий Ж. А., Касілова Л. О., Мамонова Н. В.</b> Актуальні напрями вдосконалення вищої освіти в Україні .....	54	<b>Білошицький С. В.</b> Національні інтереси України в умовах глобалізації світових процесів .....	120
<b>Мамонов К. А., Савченко М. М.</b> Вибір напрямів цільових методів удосконалення професійної підготовки кадрів на підприємстві .....	57	<b>Сычева Н. А.</b> Стратегическое планирование избирательной кампании: методологический аспект .....	126

## **ОСНОВНІ НАПРЯМИ, МЕХАНІЗМИ І ЗАВДАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ В'ЄТНАМУ В ЕКОНОМІЧНУ ТА ФІНАНСОВУ РЕГІОНАЛЬНУ Й СВІТОВУ СИСТЕМИ**

Наукові праці МАУП, 2006, вип. 2(14), с. 22–27

*Розглянуто процес і результати інтеграції В'єтнаму в економічну та фінансову регіональну й світову системи (АСЕАН, АПЕК, АФТА, ВТО). Проаналізовано позитивний і негативний вплив вступу В'єтнаму в АСЕАН (Асоціацію держав Південно-Східної Азії) на торгівлю, промисловість, інвестиції, державний бюджет країни. Розглянуто вплив АПЕК на економіку В'єтнаму. Запропоновано механізми зменшення негативних тенденцій у зв'язку з інтеграцією.*

Процес розвитку глобалізації завжди був непрямым і складним, іноді йшов поволі, іноді швидкими темпами, тобто він по-різному сприймався у країнах світу. Нині все частіше постає питання: “В якому напрямку надалі розвиватиметься світова глобалізація?”.

Глобалізація і міжнародна економічна інтеграція за своїм змістом передбачають ліквідацію бар'єрів на шляху формування єдиного глобального ринку. У майбутньому, коли сформується такий ринок, усі товари, послуги і фактори виробництва будуть об'єднані в ідеальну систему, коли не буде перешкод на шляху їх просування від одного місця до іншого. Зникнуть усі бар'єри для обороту товарів, послуг, капіталу, технологій, робочої сили, нових ідей та ін. Світовий ринок працюватиме за єдиними правилами для всіх країн. В'єтнам у цьому процесі не є винятком. З метою інтеграції у світове господарство країна поступово почала брати участь у різних інтеграційних об'єднаннях і міжнародних організаціях, поетапно ліквідуючи тарифні бар'єри й приймаючи нові закони в рамках підписаних угод.

Першою угодою такого роду для В'єтнаму стала угода про участь в Асоціації країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). Крім того, В'єтнам послідовно проводить раунди переговорів про вступ до СОТ і нині цей процес близький до завершення. Ставши офіційним членом АСЕАН у

червні 1995 р. і почавши виконувати зобов'язання за Схемою надання преференційного тарифу загальної дії (СЕРТ) в рамках створення зони вільної торгівлі АСЕАН (АФТА) з 1 січня 1996 р., В'єтнам отримав першу можливість інтегруватися до світового ринку. Обережний характер програм співробітництва АСЕАН дав змогу В'єтнаму поступово, без революційних заходів і особливих безладь у функціонуванні і регулюванні економіки виконати свої зобов'язання. Нові розширені економічні рамки забезпечили країні додаткові можливості розвитку, хоча й постали важкі для реалізації завдання, які потребували в той час прийняття особливо виваженої макро- та мікро-економічної політики, щоб ефективніше використати надані можливості та надійно захистити країну від негативного впливу глобалізації та міжнародної інтеграції.

### **1. Можливості і проблеми В'єтнаму при інтеграції в АСЕАН**

**1.1. Можливості:** посилення ролі і зміцнення позицій на міжнародній арені, можливість мати голос у визначенні загальних тенденцій розвитку міжнародної економіки через переговори і дискусії; розширення свого потенціалу шляхом реалізації багатостороннього співробітництва для збільшення і стабілізації ринку, отримання доступу до джерел міжнародного капіталу; створення

сприятливих умов для залучення іноземного капіталу, отримання нових науково-технологічних знань, активна участь у міжнародному розподілі праці; отримання можливості прискорення процесу реформування і переструктуризації економіки для одержання від них більшого ефекту. Особливо це стосується процесу реформування державного сектору, підвищення конкурентоспроможності в'єтнамських підприємств, ліквідації системи дотацій, яка існує й дотепер у торгово-виробничій, інвестиційній та експортно-імпорتنій сферах; розвитку потенціалу і зміцнення позицій підприємств різних форм власності; збільшення можливості отримати та ефективніше використовувати міжнародні правила етикету для сприяння розвитку економіки країни у виході на міжнародний рівень та ін.

**1.2. Проблеми:** низький рівень економічного розвитку країни і слабка конкурентоспроможність окремих підприємств, галузей та економіки загалом. Ринкова економіка перебуває нині тільки у процесі формування, має недосконалу законодавчу базу, яка ще не відповідає міжнародним правилам і стандартам; наявність нерациональної структури у виробництві, економіці, у розподілі джерел фінансування, у стратегічному плануванні розвитку галузей економіки; невідповідальне дотримання правил і законів; обмежені знання про інтеграційні об'єднання, в які необхідно інтегруватися; брак кадрів та їх обмеженість за професійністю, знаннями іноземних мов і досвідом проведення багатосторонніх переговорів; з відкриттям кордонів національна економіка швидко зазнає впливу ззовні; інші країни АСЕАН мають ті самі відносні переваги, що і В'єтнам, тому очікується, що співробітництво шляхом розподілу праці буде важким, а конкуренція жорсткішою; основна частина структури експорту В'єтнаму складає сільськогосподарську продукцію, яка входить до списку повільного скорочення тарифів, водночас промислові товари і нафтопродукти складають більшу частину експорту інших країн АСЕАН та В'єтнаму і входять до списку швидкого скорочення за схемою АФТА; підвищення конкуренції в залученні іноземних інвестицій в умовах відтворення економіки регіону після фінансової кризи 1997–1998 рр.

## 2. Вплив АФТА на економіку В'єтнаму

**2.1. Торгівля.** 1) *Імпорт:* потік товарів із країн АСЕАН складає приблизно 25 % імпорту В'єтнаму — це переважно сировина для виробництва і промислові товари. Тарифи на ці товари

мали перед підписанням СЕРТ ставку нижче 5 %. Тому АФТА не має прямого впливу на цю групу товарів. Інші товари, які складають більшу частину в імпорті, такі як бензин, мотоцикли та ін., не входять в схему СЕРТ, тому також не потрапляють в поле впливу АФТА. У довгостроковій перспективі всі ці товари будуть внесені до списку скорочення тарифів, і нетарифні бар'єри також будуть зняті (особливо це стосується кількісних обмежень). І тоді можна припустити, що імпорт споживчих товарів з країн АСЕАН збільшиться, якщо місцева продукція не буде конкурентоспроможна.

2) *Експорт.* *Експорт у країни АСЕАН.* Теоретично у довгостроковій перспективі АФТА має підвищити конкурентоспроможність в'єтнамських товарів на ринку країн АСЕАН завдяки зменшенню тарифів і скороченню нетарифних бар'єрів. Але на практиці можливість збільшення експорту в ці країни невелика, якщо виходити з таких міркувань.

*Структура експорту.* За останні роки країни АСЕАН приймають 20–23 % експорту В'єтнаму. Це достатньо вагомий показник. Але з цих товарів тільки 20 % входить до СЕРТ, що відповідає тільки 4 % усієї експортної виручки країни у 2001 р., до того ж можливість збільшення експорту в країни АСЕАН такої продукції невелика. Товарна структура В'єтнаму та інших учасників АСЕАН доволі схожа. Маючи нижчий рівень виробництва, В'єтнам може конкурувати на регіональному ринку тільки у разі створення особливостей і різноманіття своєї товарної номенклатури, що буде тільки доповненням до товарної структури інших країн.

*Партнери.* Основним партнером В'єтнаму в торгівлі з країнами АСЕАН є Сінгапур (2/3 всього торгового обороту). Більша частина в'єтнамських товарів реекспортується до інших країн. У Сінгапурі, як відомо, і до АФТА існувала дуже ліберальна система тарифів — процентна ставка практично дорівнювала нулю. Тому при повному формуванні АФТА навіть залишкова 1/3 в'єтнамського товарного обороту з країнами АСЕАН не змінить сильно картину всього експортно-імпортного обороту країни. Таким чином, якщо В'єтнам сформує умови для зміни структури виробництва та експорту з метою створення конкурентоспроможної товарної номенклатури, що входить до списку тарифного скорочення за схемою СЕРТ, лише тоді країна отримає цінові переваги при експорті своєї продукції у країни АСЕАН.

*Експорт у країни поза АСЕАН.* У довгостроковій перспективі АФТА може непрямо впливати на експорт В'єтнаму у країни поза АСЕАН завдяки більш дешевому імпорту сировини для виробництва. Крім того, як член АФТА В'єтнам має можливість використовувати нові переваги у торговельних взаємовідносинах з більш великими країнами. Наприклад, В'єтнам потрапляє під дію Генеральних систем преференції США (General System of Preference – GSP). За GSP “цінність одного продукту, виробленого економічним об'єднанням або зоною вільної торгівлі (наприклад, АФТА), вважається продуктом однієї країни”, і на продукт, що імпортується до США, може поширюватись привілеї GSP, якщо “вартість сировини складає 65 % собівартості продукту після оформлення всіх митних процедур США”. Це означає, що країни АСЕАН можуть імпортувати сировину для виробництва товару з інших країн-членів для експорту до США, і на цей товар поширюватимуться умови GSP, якщо вартість сировини складає 65 % вартості товару. Для В'єтнаму це велика можливість зближення і проникнення на великий американський ринок з щорічним обсягом імпорту 1000 млрд дол. Але у зв'язку з тим, що товарна структура країн АСЕАН дуже схожа, всі вони також зможуть користуватися привілеями GSP. Тому, беручи участь в АФТА, В'єтнам має прийняти жорсткі умови конкуренції з іншими учасниками інтеграційного об'єднання не тільки на регіональному рівні, а й на світовому. Необхідно тут нагадати, що участь В'єтнаму в АФТА і АПЕК (Організація Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва – АРЕС) з листопада 1998 р. є тільки підготовчим етапом для вступу до Світової організації торгівлі (СОТ).

**2.2. Іноземні інвестиції.** *Інвестиції з інших країн – учасниць АСЕАН.* Більш раціональний розподіл капіталовкладень – один з позитивних впливів АФТА. Через відсутність протекціонізму деякі галузі промисловості будуть змушені підвищувати свою конкурентоспроможність, щоб вижити або навіть отримати додатковий прибуток. У зв'язку з цим інвестори будуть зацікавлені робити капіталовкладення в інші країни АСЕАН, у тому числі у В'єтнам. Крім того, з формуванням “Зони інвестицій АСЕАН” (AIA) інвестори з АСЕАН, а також іноземні інвестори будуть мати набагато сприятливіші умови, особливо ті умови, що стосуються адміністративних та інших процедур.

*Інвестиції з інших країн, окрім АСЕАН.* Теоретично створення зони вільної торгівлі сприяє

залученню іноземних інвестицій до регіону. Це пояснюється тим, що інвестори можуть виробляти продукцію в одній або декількох країнах, а реалізовувати її на території всіх інших країн-учасниць, використовуючи низькі тарифи і подолані тарифні бар'єри. Інвестування однієї країни створює великий ринок, який в багато разів перевищує споживчі можливості цієї країни. Застосовуючи цю теорію на прикладі АФТА і В'єтнаму, іноземні інвестори, роблячи капіталовкладення у В'єтнам, отримують ринок не на 80 млн, а вже на 500 млн людей. Але насправді тариф є тільки одним з показників на користь прийняття рішення про інвестування. Низький тариф швидко втрачає своє значення за відсутності політичної та соціальної стабільності, сприятливого інвестиційного клімату, дешевої та навченої робочої сили. Прикладом може служити Індонезія. Незважаючи на те, що АФТА базується в Індонезії, багато іноземних інвесторів – Sony, Matsushita та ін. – все одно покидають цей ринок через побоювання тероризму, через етнічні конфлікти, політичну нестабільність і корупцію та роблять капіталовкладення на користь Китаю, Малайзії або В'єтнаму. Якщо раніше Індонезія та В'єтнам не були членами АФТА, то через складні тарифні бар'єри і кількісні обмеження імпорту до цих країн іноземні інвестори змушені були робити інвестиції в якусь іншу країну. Але зараз за відсутності у В'єтнамі сприятливого інвестиційного клімату, навіть коли він є членом АФТА, іноземні інвестори можуть інвестувати в будь-яку країну – член АФТА або збільшити потужність існуючого виробництва на території учасника АФТА, а звідси продавати продукцію у В'єтнам. Таким чином, для ефективного залучення іноземних інвестицій до В'єтнаму необхідно комплексно та якісно вдосконалити своє інвестиційне середовище.

**2.3. Промисловість.** У перспективі, коли промисловість окремих країн не буде отримувати вагомі державні субсидії і захист, АФТА змінить структуру регіональної промисловості у бік вузької спеціалізації та ефективнішого розподілу ресурсів. Але ці зміни носитимуть суб'єктивний характер, тобто залежатимуть від вибору окремих країн.

Наприклад, Сінгапур розвиватиме хімічну промисловість, виробництво запчастин для транспортних засобів і комплектуючих для комп'ютерів, одночасно зменшить обсяг виробництва тих товарів, для продукування яких потрібна багато робочої сили і корисних копалин.

Для Малайзії ситуація буде інакшою. Галузі промисловості, де використовується більше робочої сили і корисних копалин (паперова промисловість, переробка деревини, швейна і трикотажна промисловість), розвиватимуться швидко. Водночас частка транспортної, хімічної промисловості, переробки деревини і виготовлення з деревини виробів, продуктів, які пройшли переробку, зменшиться.

Аналогічно, як і в країнах АСЕАН, деякою мірою АФТА обов'язково змінить структуру сільського господарства В'єтнаму. У будь-якому випадку АФТА створює для В'єтнаму можливості і дає час на підготовку до змін. Постає питання: Як ефективніше скористатися наданими можливостями, як змінити структуру промисловості і торгового асортименту, щоб максимально використати відносні переваги В'єтнаму при регіональному розподілі праці? Для розвитку промисловості на принципах ринкової економіки державі необхідно розробити оптимальну і сприятливу інвестиційну політику, при цьому застосувати раціональні захисні заходи. Але державний захист має свої межі, тому для свого стійкого розвитку підприємства повинні швидко вивчити внутрішній і зовнішній попит, конкурентоспроможність інших підприємств країн АСЕАН у такій самій галузі, щоб своєчасно змінити структуру виробництва, оновити обладнання і технології, підвищити кваліфікацію управлінських кадрів. Особливо актуальні ці проблеми сьогодні, оскільки В'єтнам завершить свої зобов'язання на початку 2006 р.

**2.4. Державний бюджет.** Участь в АФТА та робота за схемою СЕРТ однозначно впливають на фінансовий потік до державного бюджету, особливо в початковий період — від 1 до 7 років. За останніми даними, імпорт з країн АСЕАН займає приблизно 20–23 % всього імпорту В'єтнаму, водночас імпортні тарифи (крім сирової нафти) дають приблизно 25 % усього доходу до державного бюджету. Таким чином, скорочення кількості імпортних тарифів неминуче призводить до зменшення доходу до державного бюджету. Одночасно у довгостроковій перспективі АФТА збільшить ефективність виробництва у країні. Звідси можна припустити, що скорочення доходу до державного бюджету В'єтнаму буде компенсоване збільшенням торгового обороту і доходу за рахунок інших податків. Але це лише передбачається за теорією, а в реальному житті багато що залежить від розвитку внутрішнього

виробництва, ефективності податкової системи і податкового апарату.

Участь В'єтнаму в АСЕАН і АФТА — це лише перший крок на шляху регіональної і міжнародної економічної інтеграції В'єтнаму. Вона відкриває для В'єтнаму одночасно нові можливості і великі труднощі, які тісно переплетені між собою. Тому для їх вирішення потрібні серйозні зусилля на всіх рівнях виробництва, щоб ефективніше використати надані можливості й максимально захистити себе від негативних впливів інтеграційних процесів. При цьому процес виконання зобов'язань стосовно АФТА треба розглядати комплексно, як один з важливіших ланцюгів на шляху міжнародної економічної інтеграції та торговельної лібералізації, основною метою якого є вступ до СОТ.

15 червня 1996 р. В'єтнам офіційно подав заяву про вступ до АПЕК, який на сьогодні є наймогутнішою організацією економічного співробітництва в регіоні у сфері лібералізації торгівлі та інвестицій, а також економічного розвитку. АПЕК охоплює 21 країну Азіатсько-Тихоокеанського регіону з населенням 2,1 млрд людей, а ВВП складає приблизно 18 000 млрд дол. і займає 47 % світової торгівлі. Вже 14 листопада 1998 р. на Нараді міністрів іноземних справ і торгівлі АПЕК В'єтнам офіційно став повноправним членом АПЕК разом з Росією і Перу.

Членство в цій організації дало можливість В'єтнаму розширити зовнішньоекономічну діяльність і зробити важливий внесок в індустріалізацію та модернізацію країни. Нині в умовах перехідної економіки В'єтнам бере активну участь у виконанні програм АПЕК. Після 7 років участі всі зобов'язання В'єтнаму і програми з їх виконання (АІА) були оцінені всіма учасниками АПЕК на високому рівні. В'єтнам бере участь і в програмі створення електронної торгівлі АПЕК — e-IAP. Приділяючи більше уваги технічним програмам співробітництва, В'єтнам бере участь у деяких планах загальних дій (САР), наприклад у сферах митних процедур, стандартизації якості, туризмі і т. ін. Рік 2006-й стане для В'єтнаму важливим роком розвитку співробітництва, оскільки у В'єтнамі відбудеться Нарада міністрів АПЕК. Участь в АПЕК дає В'єтнаму добрий шанс підвищити свій політичний статус на світовій арені, отримати найновішу інформацію про тенденції розвитку світу, що допоможе йому ефективніше орієнтуватися при визначенні національної політики.

### 3. Вплив АПЕК на економіку В'єтнаму

Країни — члени АПЕК сьогодні мають великий вплив на економічний розвиток В'єтнаму, оскільки понад 80 % торговельного обороту і понад 70 % прямих іноземних інвестицій надходять безпосередньо від них. Вони також надають понад 50 % офіційної допомоги розвитку (ODA — Official Development Assistance) В'єтнаму. Тому, ставши членом АПЕК, В'єтнам отримав нові можливості для розвитку торговельної та інвестиційної діяльності, але одночасно він має розв'язати у зв'язку з цим складні проблеми.

**3.1. У сфері торгівлі.** Оскільки В'єтнам ще не є членом ВТО, він не може отримати від багатьох інших країн режим найбільшого сприяння або привілеї GSP у торговельній сфері. Тому членство В'єтнаму в АПЕК дало країні можливість збільшити обсяг експорту завдяки розширенню ринку збуту своїх товарів, до того ж на пільгових умовах. У свою чергу, В'єтнам змушений був відкрити двері у власну економіку, приймаючи жорсткі умови конкуренції не тільки з продукцією країн АСЕАН, а й таких розвинених країн, як США, Японія, Канада та ін. У зв'язку з цим для в'єтнамських підприємств постає проблема підвищення конкурентоспроможності своєї продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках шляхом оновлення техніки, обладнання і технологій, підвищення якості продукції, рівня регулювання, маркетингу, зменшення собівартості та ін.

Понад 10 років тому В'єтнам став офіційним членом АСЕАН і АФТА, де всі учасники мали однакові переваги, як і В'єтнам. Це означало, що експортна продукція цих країн конкурувала між собою на міжнародному ринку. Інший характер має співробітництво в рамках АПЕК. Члени АПЕК розрізняються рівнем техніко-економічного розвитку, відносними перевагами, рівнем доходу на душу населення та ін. Ці відмінності ведуть до ефективнішого розподілу праці в АПЕК і дають змогу В'єтнаму максимально скористатися своїми перевагами — наявністю природних ресурсів, субтропічного клімату, надлишком дешевої робочої сили та ін. Експортна продукція В'єтнаму в АПЕК має низьку собівартість і високу конкурентоспроможність. Крім того, система регулювання імпорту та експорту, митні процедури постійно спрощуються, створюються сприятливі умови для реалізації цілей АПЕК, що дасть можливість розширити імпорту та експорту діяльність В'єтнаму.

**3.2. У сфері міжнародних інвестицій.** Участь в АПЕК веде до того, що структура виробництва

в окремих країнах обов'язково змінюється, деякі галузі, де неефективно використовуються відносні переваги, стають слабкішими. Тому для виживання та ефективнішого розвитку бізнесмени змушені переносити свій капітал до країн з більш сприятливим інвестиційним кліматом. Очікується, що відбудеться переміщення капіталовкладень з галузей, де традиційно використовують багато робочої сили, наприклад з текстильної, швейної промисловості, в галузі, пов'язані з переробкою морської продукції, складанням електричної та електронної продукції, у виробництво товарів народної творчості, тобто капітал переходить у країни з дешевою робочою силою, у тому числі В'єтнам. Крім того, у зв'язку зі вступом В'єтнаму до АПЕК і низькими тарифними ставками для іноземних інвесторів ринок реалізації їх товарів помітно розширюється, тобто інвестування в'єтнамських підприємств приводить не тільки до завоювання внутрішнього ринку, а й до легкого доступу на інші ринки країн АПЕК. Так, В'єтнам активізує співробітництво з членами АПЕК для поліпшення джерел робочої сили, розвитку науково-технологічного потенціалу, інфраструктури, а також приймає закони щодо спрощення та легалізації процедур з видачі ліцензій для інвестування, що також поліпшує інвестиційний клімат країни. Інтенсифікація співробітництва в рамках АПЕК, у тому числі через фондовий ринок, допоможе В'єтнаму збільшити приплив інвестицій з країн АПЕК.

Таким чином, понад десятирічний досвід В'єтнаму в АСЕАН та інших регіональних і світових організаціях нині використовується керівництвом країни для підвищення рівня життя населення. Сьогодні процес інтеграції В'єтнаму у світову економіку послідовно спрямований на вступ до СОТ.



### Література

1. PGS. *TS Thai Ba Can, Thac si Tran Nguyen Nam. Phat trien dich vu tai chinh Viet Nam trong tien trinh hoi nhap.* — NXB Tai chinh. — Ha Noi, 2005.
2. TS. *Dao Van Hung. Phat trien Tai chinh vi mo o Viet Nam.* — NXB Lao dong. — Ha noi; Ha Noi, 2005.
3. *Friedman T. L. The World is Flat: A Brief History of The 21<sup>st</sup> Century,* April 2005.
4. *Stiglitz J. E., Shahid Yusuf. Suy ngam lai su than ky Dong A — sach tham khao.* — NXB Chinh tri quoc gia. — Ha Noi, 2002.

5. Bộ Ngoại giao, Vi kinh tế đã phương. Viet Nam: Hoi nhap kinh tế trong xu thế toàn cầu hóa, van de va giai phap. — NXB Chinh tri quoc gia. — Ha Noi, 2002.

6. <http://www.mpi.gov.vn>

7. <http://www.mof.gov.vn>

8. <http://www.fpt.vn>

9. <http://www.vnexpress.net>

10. <http://www.hoinhap.gov.vn>

*In the article process and results of integration of Vietnam into regional and world, economic and financial systems (ASEAN, APEC, AFTA, WTO) are viewed. The analysis of positive and negative influence of Vietnamese entry to ASEAN (Association of South-East Asian Nations) upon trade, industry, investment, state budget is carried out. The impact of APEC on economy of Vietnam is considered. The mechanisms decreasing negative tendency in connection with integration are proposed.*

**Надійшла 5 травня 2006 р.**